

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Súdna rada Slovenskej republiky

Slovenská republika, dňa 12.11.2025

Vec: Stanovisko vyšších súdnych úradníkov s odbornou justičnou skúškou k tézam návrhu zákona o justičných čakateľoch a ich postrehy k hromadným výberovým konaniam na funkciu sudcu

Vážený pán minister spravodlivosti,
vážená pani predsedníčka, vážená pani podpredsedníčka, vážení členovia Súdnej rady,

na stránke Súdnej Rady SR sme v rámci návrhu programu jej najbližšieho zasadnutia, ktoré sa má konať dňa 18.11.2025, zaregistrovali mimoriadne významný bod č. 5 týkajúci sa stanoviska k predloženým tézam návrhu zákona o justičných čakateľoch.

Uvedomujeme si, že aktuálne nie sme osobou vyzvanou na vyjadrenie sa k predmetným tézam, za čo sa vopred a úprimne ospravedlňujeme.

Sme však vyšší súdni úradníci s dlhoročnou praxou, odbornou justičnou skúškou a mnohí súčasne rodičia, ktorí právom od svojich študentských čias denne žijú, a preto s pokorou veríme, že máme čo k uvedenej problematike, ktorá sa vyšších súdnych úradníkov s absolvovanou odbornou justičnou skúškou bytostne týka, čo povedať, keďže je predpoklad, že v neskoršom štádiu legislatívneho konania by sa precizovali už len detaily.

Inštitút justičného čakateľa i právneho čakateľa prokuratúry v prvom rade považujeme za pozitívne inštitúty a po tejto stránke aj vzhľadom na nižšie uvedené osobné skúsenosti s hromadnými výberovými konaniami (ďalej len „HVK“) rozumieme motivácii MS SR o obnovenie inštitútu justičných čakateľov.

Čo však ako vyšší súdni úradníci s už absolvovanou odbornou justičnou skúškou a vážnym záujmom stať sa sudcami vnímame negatívne, niektorí až diskriminačne, je že v zmysle § 251 ods. 2 zákona o prokurátoroch a právnych čakateľoch prokuratúry: ***Ak právny čakateľ prokuratúry úspešne zložil odbornú justičnú skúšku a ak spĺňa ostatné podmienky na vymenovanie do funkcie prokurátora, generálny prokurátor ho vymenuje do funkcie prokurátora od prvého dňa nasledujúceho po mesiaci, v ktorom úspešne zložil odbornú justičnú skúšku.***

Právny čakateľ prokuratúry sa absolvovaním tej istej odbornej justičnej skúšky ako vyšší súdny úradník posunie významne kariérne vpred, kým vyšší súdny úradník po absolvovaní odbornej justičnej skúšky musí absolvovať ďalšie, oproti odbornej justičnej

skúške (na OJS je na teste len 1 správna odpoveď pri každej otázke; absentuje nejednoznačný prípad, ktorý často nebol podrobený ani kontrole KS/ NS SR a v praxi býva riešený rozdielne; a preklad cudzieho jazyka) **náročnejšie niekoľkodňové hromadné výberové konanie**, ktoré je okrem odborného testu, ktorý hodnotí priamo počítač, viac o šťastí a v mnohom potenciálne subjektívne, keďže napriek formálnej anonymite v podobe žrebovania si čísiel, ostatné písomnosti odovzdáva konkrétny uchádzač po dopísaní priamo členom komisie. Áno, vraví sa, že šťastie praje pripraveným, ale tu to tak celkom najmä pri prípadovej štúdií, ktorej riešenie je určené šablónou, od ktorej sa komisie neradi odklňajú, neplatí.

Pritom sme názoru, že aj inak riešená prípadová štúdia ako podľa šablóny, ale argumentačne a logicky rozpísaná môže preukázať väčšiu znalosť uchádzača v danej problematike ako prípadová štúdia vypracovaná vzorovo, bez znalosti právnych súvislostí. K uvedenému zaujala totožný názor aj JA SR vo svojom materiáli z roku 2020 s názvom **Ako vyberať sudcov**, kde v časti prípadových štúdií uviedla: „*Nevýhodou prípadových štúdií je to, že ide o jednu situáciu, ktorú uchádzač posudzuje. To nemusí nevyhnutne dať reprezentatívny prehľad o schopnosti uchádzača. S prípadovou štúdiou sú tiež spojené všetky neduhy písomných zisťovaní, a to je nemožnosť dodatočného vysvetlenia či objasnenia línie zastávanej uchádzačom.*“ in file:///C:/Users/Dell/Desktop/Ako_vyberat_sudcov_skusenosti.pdf. Stáva sa, že napr. prípadovú štúdiu z oblasti civilného práva (v ktorej uchádzač pôsobí a má ju detailne vrátane judikatúry, ktorá sa vyvíja, naštudovanú) opravuje trestný alebo správny sudca, ktorý ide podľa vzorového zadania a uchádzač, hoci sa v problematike orientuje, nedostane šancu ísť ďalej a následne svoj názor k danej problematike prezentovať v ústnej časti. Justičná akadémia už v r. 2020 navrhovala prípadovú štúdiu zakomponovať do rozsudku či vo všeobecnosti prehodnotiť systém kontroly odborných vedomostí na HVK u uchádzačov, ktorí už svoje vedomosti preukázali zložením odbornej justičnej skúšky.

Pri súčasnom nastavení HVK však máme za to, že najmä odborný test transparentne odzrkadľuje to ako zodpovedne sa uchádzač pripravil na výberové konanie, lebo pri 80 otázkovom teste s tromi možnosťami, kde každá môže byť správna a rovnako každá možnosť môže byť aj nesprávna, je vylúčené, aby to niekto „natipoval“, ale je za tým dlhá príprava.

Naopak je veľa erudovaných v.s.ú., ktorí vo svojej agende nepotrebujú denne používať cudzí jazyk v odbornej terminológii, ktorý im občas robí na HVK problémy, pričom by z nich po odbornej i ľudskej stránke boli kvalitní sudcovia.

A tu sa dostávame k podstate problému: **úspešnosť na HVK v rámci SR bola v priemere za jar a jeseň roku 2025: 12,72 %**, kým úspešnosť právnych čakatel'ov prokuratúry po zložení OJS je 100 %, resp. po schválení zákona o justičných čakatel'och, bude predpokladaná **úspešnosť justičných čakatel'ov, ktorí sa zložením odbornej justičnej skúšky stanú sudcami, 100 %**. Výberové konanie na právneho čakatel'a prokuratúry i budúceho justičného čakatel'a je neporovnateľne jednoduchšie ako odborná justičná skúška, keď stačí urobiť test s jednou správnou odpoveďou; preklad, ktorý je bodovo len doplnkový (rovnako sa na ňom nevyhadzuje ako na výberovom konaní sudcov na správne súdy) a ústnu časť. Máme viacero príkladov služobne mladších kolegov, ktorí po pár dňovom učení úspešne

spravili výberové konanie na právnych čakatel'ov prokuratúry (posledné vyhlásené VK na justičných čakatel'ov bolo na jar 2020 zrušené).

Vzhľadom na proces prípravy zákona o justičných čakatel'och **je pre vyšších súdnych úradníkov už absolvovaná odborná justičná skúška prekážkou v kariérnom raste**, vid'. 12,72 % vs. takmer 100 %. Vo vyššie uvedenom vidíme po schválení zákona o justičných čakatel'och v nezmenenej podobe aspoň počas **2 ročného prechodného obdobia nespravodlivost'** pre tých, ktorí už odbornú justičnú skúšku majú oproti tým, ktorí čakali, boli pasívni, justičnú skúšku si v medziobdobí, keď sa inštitút justičných čakatel'ov neuplatňoval – nespravili a teraz majú väčšiu šancu stať sa o 2 roky sudcami na rozdiel od nás, ktorí sme ich po nástupe na súd školili, mentorovali a odovzdávali im cenné vedomosti a justičné *know how*.

Vzhľadom na uvedené:

1./ **n a v r h u j e m e** zakomponovať do zákona o justičných čakatel'och, že **počas prechodného obdobia 2och rokov od účinnosti zákona**, sa **môže prihlásiť za justičného čakatel'a aj v.s.ú. s odbornou justičnou skúškou**, ktorý bude po úspešnom absolvovaní justičnej praxe vypočutý pred Súdnu radou SR (ako je tomu aktuálne po HVK). Inštitút justičného čakatel'a je nepochybne rozumný krok, no je potrebné brať ohľad aj na aktívnych v.s.ú., ktorí si urobili justičné skúšky v období, kedy tento inštitút nebol využívaný, aby tak neboli za svoju aktivitu postihovaní nemožnosťou sa prihlásiť do VK za justičného čakatel'a – absolvujú celú prax a v prípade negatívneho hodnotenia je možnosť, že ju nedokončia a rovnako miesto OJS, ktorú už absolvovali, predstúpia po absolvovaní praxe pred Súdnu radu.

2./ **n a v r h u j e m e**, aby výberové konania na justičných čakatel'ov a HVK neprebiehali na všetkých krajských súdoch v rovnaký deň. Dôvodom je, aby uchádzač, ktorý je v danom období pripravený na predmetné výberové konanie a vyradí ho nejaká *vis maior*, nemusel čakať pol roka do najbližšieho výberového konania.

Snád' aj tento náš praktický pohľad prispeje k precizovaniu zákona o justičných čakatel'och a bude vo výsledku na prospech celej spoločnosti, o čo veríme, že všetkým zúčastneným ide.

S úctou,

JUDr. Róbert Smák, LL.M., člen OZJ v SR
v mene kolektívu vyšších súdnych úradníkov s OJS